

Samen sterk !?

Hoe organiseren we de intergemeentelijke en regionale samenwerking in het Meetjesland in de toekomst?

AANLEIDING

De Meetjeslandse burgemeesters dringen via de commissie gemeenten van het Streekplatform+ aan (bijeenkomst op 2/6/2007) om het geheel van regionale en intergemeentelijke structuren overzichtelijker te maken.

Daarnaast willen zij ook dat de ad hoc vragen naar (bijkomende) financiering van deze werkingen beter gestroomlijnd worden.

De vraag werd ook herhaald tijdens de consultatiebijeenkomsten van het Streekplatform+ met de Colleges van Burgemeester en Schepenen in het kader van Meetjesland 2020 (periode juni tot september 2007).

Tegelijk groeit binnen de regionale en intergemeentelijke organisaties het besef dat door meer samenwerking wellicht meer efficiëntie of effectiviteit kan worden bereikt.

In het plan *Meetjesland 2020* verwijst doelstelling 7 rechtstreeks naar deze problematiek, tekst in bijlage.

OP WELKE VRAGEN ZOEKEN WE EEN ANTWOORD?

- Is er voldoende meerwaarde vanuit de regionale en intergemeentelijke werkingen?
- Hoe kan er bij de betrokken beleidsmakers, maar ook bij de bevolking, een beter inzicht en overzicht ontstaan van de regionale werking? ('we zien door de bomen het bos niet meer');
- Kan de communicatie en onderlinge terugkoppeling tussen regionale organisaties en besturen verbeterd worden?;
- Hoe evolueren de financiële lasten voor de lokale besturen en hoe kunnen de vragen naar bijkomende financiële middelen beter gekanaliseerd worden?;
- Kan de vergaderlast naar lokale mandatarissen verminderd worden (overbevraging)?;
- Kan de onderlinge afstemming (afspraken tussen structuren: wie doet wat?) verbeterd worden?;
- Kunnen tijd en kosten worden bespaard door middelen (zowel materiaal als mensen) te delen, alsook bepaalde functies (boekhouding, administratie, sociaal secretariaat, ...)?;
- Zijn er mogelijkheden om bepaalde werkingen samen te smelten (voordelen van schaal)?

Het proces is vrij praktisch opgevat rond een aantal actuele en praktische vragen die leven bij lokale besturen en regionale organisaties.

Mogelijks maken deze praktische vragen meer fundamentele vragen los: op welke domeinen is regionale samenwerking gewenst? Wat doen gemeenten het best samen/apart? Wat besteden gemeenten uit/doen ze zelf?

Het antwoord op deze meer fundamentele vragen is evenwel niet het rechtstreeks onderwerp van het proces. Die kunnen wel zijdelings aan bod komen en in een tweede fase grondiger behandeld worden.

VOORSTEL VAN AANPAK EN TIMING

Het is belangrijk voldoende tijd uit te trekken voor deze onderzoeksvragen.

Het debat in zijn geheel is immers complex en raakt een aantal fundamentele

ontwikkelingen: het toenemende belang en relevantie van het regionale niveau (in bepaalde mate samengaand met de schaalvergroting in diverse maatschappelijke sectoren), vragen rond de bestuurskracht van gemeenten (regionale samenwerking als verlengstuk van de lokale beleidsvoering), de steeds grotere verwevenheid van bestuursniveaus (multi-level governance), ...

De complexiteit van de problematiek uit zich in de diversiteit van intergemeentelijke en regionale samenwerkingsverbanden die de voorbije jaren ontstonden in diverse sectoren, in verschillende juridische vormen, ...

Volgende inwerktijd voor de deelnemers aan het debat is bijgevolg noodzakelijk.

Hieronder een voorstel om de vragen ten gronde te onderzoeken en te komen tot voorstellen die de efficiëntie en de effectiviteit van de regionale samenwerking ten goede komen.

STAP 0: AKKOORD OVER ONDERZOEKSVRAGEN EN DE WERKWIJZE ZOALS BESCHREVEN IN DEZE NOTA (11-12/2007)

- Bespreking in de commissie gemeenten van 1/12/2007. OK
- Overlegmoment met de regionale organisaties (8/1/2008): vraag tot engagement en actieve deelname in het debat. OK
- Informeren provincie en Vlaamse Overheid over de reflectie.

Uitkomst van deze fase: goed begrip en akkoord over het proces, bereidheid om te participeren van alle partijen.

STAP 1: WAAR SPREKEN WE OVER (INTERNE ANALYSE)? (12/2007-02/2008)

In een eerste fase zal worden nagegaan hoe de regionale en intergemeentelijke samenwerking in het Meetjesland de voorbije jaren vorm kreeg en op dit moment is georganiseerd: aantal organisaties, rechtsvorm, wettelijk kader, werkingsgebied, financiering, onderlinge verhoudingen en samenwerking, ...

Dit zal helpen om perceptie en feitelijkheid te onderscheiden.

In deze fase zal ook een afbakening gemaakt worden van het onderwerp (minder evident dan het lijkt, cfr studie hieronder geciteerd).

Vorbereidend werk vanuit het Streekplatform+, alsook de studie van Brecht Van Zwam over dit onderwerp (UGent, 2007, promotor Prof. Aime Heene) kan als basis dienen. De studie is integraal te vinden op www.meetjesland.be (onder publicaties).

Uitkomst van deze fase: inventaris, interne analyse

STAP 2: BENCHMARKING (02-03/2008)

Hoe is de intergemeentelijke en regionale samenwerking elders in Vlaanderen georganiseerd? Eventueel interessante voorbeelden uit het buitenland?

- Benchmarking met andere regio's (op basis van literatuur of via plaatsbezoeken);
- Studiebezoek aan een brede streekintercommunale;
- Westhoek is geïnteresseerd om eenzelfde reflectie te voeren als Meetjesland of minstens ons proces mee te volgen. Er moet nog bekeken worden hoe dit eventueel wordt georganiseerd.

Uitkomst van deze fase: overzicht nuttige ervaringen in andere regio's.

STAP 3: EERSTE SYNTHESMOMENT (vr 18/04/2008 NM) VOOR ALLE BETROK- KENEN: LOKALE BESTUREN, REGIONALE ORGANISATIES, HOGERE OVERHEDEN

- Voorstelling van de resultaten van stap 1 en stap 2: rapport 'Intergemeentelijke en regionale samenwerking in het Meetjesland, anno 2007'

- Achtergrondinformatie en duiding bij het thema door Prof. Aimé Heene, Joris Voets en Mark Suykens (directeur VVSG)
- Briefing en duiding m.b.t. stap 4 (vragenlijst)

Stap 3 is een conferentie waar enerzijds de foto wordt gepresenteerd van de regionale samenwerking in het Meetjesland (met een beperkte benchmarking erbij), maar anderzijds wordt er duiding aangeboden m.b.t. het onderwerp.

Het is immers zinloos om de bevraging te starten (stap 4) of een rondetafel te organiseren (stap 6) als mensen niet beschikken over eenzelfde niveau van informatie of een minimum kader m.b.t. de problematiek.

STAP 4: INVENTARISATIE VAN DE VERWACHTINGEN EN VERBETEROORSTELLEN VAN DE LOKALE BESTUREN EN DE REGIONALE ORGANISATIES (04-05/2008)

Schriftelijke bevraging en/of groeps gesprekken over het thema bij vertegenwoordigers van gemeenten (en OCMW's) en regionale organisaties, aangevuld door diepte-interviews (methodiek nog te bekijken met Aimé Heene en Joris Voets, afhankelijk van tijd en praktische mogelijkheden - eventueel MIMO-studenten van Aimé Heene of stagiair Hogeschool Gent)

Uitkomst van deze fase: inventaris van verwachtingen, knelpunten, opportuniteiten en suggesties.¹

FASE 5: VERKENNING VAN DE MOGELIJKHEDEN (06/2007 – 08/2008)

Tussen droom en werkelijkheid liggen tal van praktische bezwaren.

In deze fase zullen mogelijke verbetervoorstellen die in fase 2 naar voor kwamen op hun haalbaarheid worden onderzocht:

- Terugkoppeling van de verwachtingen die in fase 2 werden geformuleerd naar alle betrokkenen in het regionaal overleg (publieke en private actoren).
- Wat is juridisch mogelijk (decreet intergemeentelijke samenwerking, ...)? Deze vraag is zeker aan de orde mocht aan nieuwe structuren of eventuele fusie van structuren worden gedacht;
- Wat is praktisch mogelijk?
- Waartoe is men bereid? Het zou kunnen dat de verwachtingen niet in verhouding staan tot de inspanningen die bepaalde groepen willen doen.

Uitkomst: samenvattende nota voor de rondetafelconferentie

FASE 6: RONDETAfel MET ALLE BETROKKENEN (vr 29/08/2008 NM)

- Voorlopige conclusies
- Uitwisselen van standpunten

FASE 7: EINDRAPPORT EN AFSPRAKEN (EIND 09/2008)

Vastleggen afspraken tussen gemeenten/OCMW's en regionale organisaties m.b.t. de organisatie van de regionale samenwerking in de komende jaren

---

¹ Bij wijze van voorbeeld (en om het abstract karakter van de tekst wat te doorbreken) een aantal vragen die de voorbije maanden reeds door besturen of organisaties werden aangekaart: vraag naar meer efficiëntie door het poolen van bepaalde functies of materiaal, gebrek aan afstemming tussen structuren, klacht van overbevraging van mandatarissen, vraag naar meer overzichtelijkheid en vereenvoudiging, vraag naar communicatie van de meerwaarde, probleem van de financiering van de regionale organisaties, het gebrek aan belangstelling of terugkoppeling binnen besturen, ...

BEGELEIDING VAN HET PROCES

Om antwoord te geven op deze vragen, moeten de komende maanden overleg- en studiemomenten plaats vinden in de regio onder een onafhankelijke begeleiding. Volgende deskundigen werden bereid gevonden om er hun schouders onder te zetten:

- Prof. dr. Aimé Heene, die de regionale werking in het Meetjesland behoorlijk kent. Hij was in het academiejaar 2006-2007 ook promotor van een masterproef rond dit onderwerp (zie verder).
- Joris Voets, specialist in de materie (rondt op dit moment een doctoraat af over het thema van subregionale samenwerking, onder promotorschap van prof. dr. Filip De Rynck).

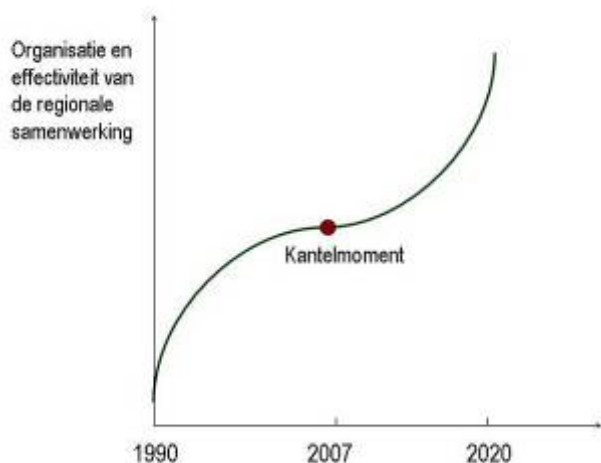
Bijlage: Tekst brochure Meetjesland 2020 (oktober 2007)

Een effectieve en efficiënte regionale samenwerking

Het regionale niveau ('Meetjesland' in ons geval) heeft de laatste jaren sterk aan relevantie gewonnen. Eigenlijk is het de burger zelf die deze evolutie heeft in gang gezet en zijn leefruimte sterk heeft uitgebreid. De schaalvergroting van lokaal naar regionaal is goed merkbaar in voorzieningenland (welzijns- en onderwijsinstellingen bv.), maar ook gemeenten gaan meer en meer, al dan niet vrijwillig, samenwerken met hun buurgemeenten. Alleen al vanuit financiële noodzaak zijn ze verplicht tot goede afspraken en onderlinge specialisatie.

De komende jaren dringt zich een verdere professionalisering op van de regionale samenwerking. Belangrijk, want de organisatie en de cohesie op regionaal niveau bepaalt in toenemende mate het succes van lokale besturen en organisaties.

Het Meetjesland bouwde de voorbije 15 jaar de reputatie op van een regio waar mensen en organisaties goed samenwerken, zowel sectoraal en intersectoraal in het kader van het Streekplatform+ Meetjesland. Maar het is nodig een stap verder te zetten.

Om de regionale samenwerking toekomst te geven is het nodig om enerzijds de samenwerking te verdiepen (minder vrijblijvend, gericht op grotere structurele effecten), en anderzijds de organisatie te herbekijken in functie van meer efficiëntie, slagkracht en overzichtelijkheid (er bestaan op dit moment meer dan 20 regionale samenwerkingsverbanden).

Hoe kunnen we dit bereiken?

Een vernieuwd kader uitwerken voor de intergemeentelijke en regionale samenwerking in het Meetjesland.

Bijlage: Overzicht van de intergemeentelijke en regionale samenwerkingsverbanden in het Meetjesland

Uit de Scriptie van Brecht Van Zwam (UGent, 2006-2007): 'De organisatie van de Intergemeentelijke en Regionale Samenwerking in het Meetjesland'

Afbakening op basis van 4 criteria:

- *Minimale graad van formalisering*
- *Meetjesland als werkingsgebied*
- *Betrokkenheid publieke sector (uitsluiting van puur private regionale verbanden zoals MEVOC, Voeding Meetjesland of Natuur en Landschap Meetjesland)*
- *Beleidsarrangement (uitsluiting van puur dienstverlenende structuren zoals Kringloopcentrum bv.)*

Regionale samenwerkingsverbanden in het Meetjesland
Interbestuurlijk
Cultuuroverleg Meetjesland (COMEET)
Intergemeentelijke Opdrachthoudende Vereniging voor Huisvuilverwerking Meetjesland (IVM)
Kale-Leie Archeologische dienst (KLAD)
Meetjeslandse Burensportdienst
Regionale Jeugddienst Meetjesland
Veneco ²
Waterschap Brugse Polders Oost
Waterschap Burggravenstroom
Waterschap Krekenland
Welzijnsband Meetjesland
Publiek-privaat
Leader+ Meetjesland
Lokaal Gezondheidsoverleg Meetjesland (LOGO)
Managementcomité 5b Phasing out
Plattelandscentrum Meetjesland
Regionaal Economisch en Sociaal Overlegcomité (RESOC)
Regionaal Landschap Meetjesland (RLM)
Regionaal Welzijnsoverleg Meetjesland (RWOM)
Sociaal Economische Raad voor de Regio (SERR)
Sociaal Verhuurkantoor Meetjesland (SVK)
Steunpunt Opbouwwerk Meetjesland (SOM)
Streekplatform+ Meetjesland
Toerisme Meetjesland
Werkwinkel Noord-Meetjesland
Wooncentrum Meetjesland